

GÜNDEMME BAKIŞ

Aralık-2020-21.Sayı

 guvsam@istinye.edu.tr [@isuguvsam](https://twitter.com/isuguvsam) guvsam.istinye.edu.tr

YAPTIRIM KUŞATMASI

Türk dış politikası cumhuriyet tarihinin en etkin saha faaliyetlerini yaşamaktadır. Dış politikada caydırıcı olan her ne kadar askeri kuvvet olsa da bu kuvveti destekleyecek diplomasi ve ekonomi de bir o kadar önemlidir. Şanlı Türk askeri Libya'da ve Suriye'de aktif bir halde bulunurken, gönül coğrafyalarında da askeri tatbikatlarla varlığını göstermektedir. Kadim medeniyetlerin doğduğu Akdeniz'de, Ortadoğu'da ve Kafkaslarda varlığını artıran Türkiye, ulusal çıkarlarını hukuki ve haklı bir dayanak sunarak korumaya çalışmaktadır.

Libya'da Birleşmiş Milletler tarafından meşru kabul edilen

UMH, Hafter güçleri tarafından ülkenin kuzeybatısında küçücük bir toprağa sıkıştırılmış vaziyette iken Türkiye'nin bölgeye ayak basmasıyla birlikte çok kısa sürede savaşı dengelemiş ve Doğu Akdeniz'de yeni bir Türk düşmanı hükümetin kurulmasının önüne geçmiştir. Böylelikle Doğu Akdeniz'de de tek kalmamış coğrafi olarak Kuzey Afrika'nın önemli alanlarında da destek elde etmiştir. Yıllarca şehir meydanlarında bomba patlatan terör örgütlerine karşı Suriye'ye hareketler düzenlemiş ve sınırlarını güvene almıştır.

Her bir yandan tehdit altında olan Türk hava sahasına defalarca yapılan başvurulara ve

görüşmelere rağmen Patriot Hava Savunma Sistemi satmayan Amerika, bugün Türkiye'yi bir NATO ülkesi olarak S-400 almakla suçlamakta, F-35 programından gayri hukuki bir şekilde çıkartmaktadır. Demokraside zirve yapmış ve fazla adil (!) ülkeler Türkiye'ye karşı yapılan bu hukuksuzluklara göz yummakta, Türkiye'yi yalnız başına bırakmaktadır.

Hâl böyle olunca küresel ve bölgesel aktörlerin adeta eşkıya gibi masa altından sopa sistemleri devreye girecektir. 2017 yılında ABD'nin Hasımlarıyla Yaptırımlar Yoluyla Mücadele Etme Yasası (CAATSA) ABD Başkanı Donald Trump tarafından imzalanmıştı.

S-400 meselesinde yaptırımları içeren tasarı 9 Aralık 2020 günü ABD Temsilciler Meclisi'ne geldi. CAATSA'nın 231. maddesini ihlal ettiği söylenen Türkiye'ye karşı 12 maddeden oluşmakta ve başkanın bunlardan en az 5'ini seçerek yürürlüğe koyması gerekiyor.

Yaptırım maddeleri şunlardan oluşmaktadır:

1. Yaptırım kapsamına alınan kişi ve kurumlara ihracat-ithalat bankası desteğinin kesilmesi,
2. Mal ve teknoloji ihracatı ruhsatı verilmemesi,
3. ABD mali kuruluşlarından kredi tedarik edilmemesi,
4. Uluslararası mali kuruluşlardan kredi verilmemesi,
5. Mali kurumlara ABD Merkez Bankası ile doğrudan alışveriş yapma izni verilmemesi,
6. Yaptırım kapsamına alınan kişi ya da kurumlarla ihale ya da sözleşme yapılmaması,
7. Döviz üzerinden işlem yapılmasının yasaklanması,
8. Mali kurumlar ve bankalar arasında ödeme ya da kredi

transferlerinin yasaklanması,

9. Yaptırım kapsamına alınan kişi ya da kurumların ABD topraklarında gayrimenkul sahibi olmasının yasaklanması,

10. ABD kişi ve kurumlarının yaptırım kapsamına alınan kişi ya da kurumlardan sermaye ya da borç alışverişinin yasaklanması,

11. Yaptırım kapsamına alınan kişilere ABD'ye giriş yasağı,

12. Yaptırım kapsamına alınan kişi ve kurumlara benzer işlevi olan üst düzey görevlilere de yaptırım uygulanması.

Ulusal Savunma Yetkilendirme Yasası'nın (NDAA) yasallaşması ile 30 gün içerisinde Türkiye'nin S-400'lerini teslim almasına vesile olanlara CAATSA uygulanması talep edildi. Yaptırımların "ithal edilen malları" kapsamaması istendi. Bu mallar da "doğal ya da insan eliyle yapılmış maddeler, imal edilmiş erzak ve bunlara ilişkin denetim ekipmanı" olan malların olması talep edildi. Türkiye'nin aldığı 6 F-35 uçağının da ABD Hava Kuvvetleri bünyesine katılmasına karar verdiler.

Avrupa Birliği Liderler Zirvesi'nde Türkiye'ye yönelik yaptırımlar 2021 yılındaki zirveye ertelendiği açıklandı. Zirvenin bildirisinde

Türkiye ile ilgili olarak; "Türkiye'nin, farklılıkları diyalog ve uluslararası hukuka uygun şekilde çözmek için hazır olduğunu göstermesi halinde pozitif Türkiye-AB gündemi hâlâ masadadır." şeklinde açıklama yapıldı. Açıkta gözükmemektedir ki Türkiye'ye karşı, İngilizce'de "carrot and stick method" şeklinde kullanılan "havuç sopa" ilişkisi uygulanmaktadır.

CAATSA'nın feshedilmesi için Türkiye'nin 1 yıl içerisinde S-400'leri çalıştırmaması ve Rus hükümeti adına Rusya vatandaşlarını Türkiye topraklarında çalıştırmamasını istemekte, bunları yaptıktan sonra CAATSA'nın kaldırılacağını ve S-400 yerine alternatif sistemler alabileceği belirtildi.

Türk yetkililer olayla ilgili sosyal medya üzerinden tepkide bulunmuştur. Olayı uluslararası hukuka taşıyan Türkiye, bundan sonraki süreçte nasıl bir yol izleyeceğinin tahmini zor ve meçhuldür.

EMİR TÜRK

ABD BAŞKANLIK SEÇİMLERİ SONRASI SÜREÇ VE BİDEN'İN BAKANLARI ATAMASI

Amerika Birleşik Devletleri'nin 59. Genel seçimlerinin kazananı Demokrat Parti adayı Joe Biden, birlikte görev yapacağı bakanların isimlerini açıklamaya başladı. Biden'in yapacağı atamaların ülke tarihinde gerçekleşmiş atamalar arasından temsil gücü en yüksek yönetim olabilme ihtimali mevcut durumda. Yaptığı açıklamalardan anlaşılacağı üzere kendisinin de planı bu yönde gibi gözüküyor.

20 Ocak 2021 tarihinde göreve başlayacak olan Biden'in, farklı kimliklerin temsilinin sağlanması konusunda verdiği vaatleri yerine getirmeye çalıştığını söyleyebiliriz. Şu an ki duruma bakıldığında ABD, ilk Amerikan yerlisi bakanının, ilk kadın ulusal istihbarat başkanının, ilk Latin Amerika kökenli İç Güvenlik

başkanının ve ilk açık eşcinsel hükümet üyesinin ve daha birçok farklı kimlikten yetkilinin ilk kez üst düzey görevlere getirildiğine tanık olabilir.

Amerika Birleşik Devletleri hükümetlerine baktığımızda şu ana kadar temsil gücü en yüksek hükümetin -Biden'in kendisinin de içinde bulunduğu- Obama hükümeti olduğunu söyleyebiliriz. Biden'in buradaki amacı ise temsil gücü Obama Hükümetinden daha yüksek bir hükümet kurmak. Bu kapsamda İçişleri Bakanı olarak düşünülen isim Deb Haaland, eğer atanırsa ABD tarihinde ilk defa bir Amerika yerlisi bakan olarak bir kabinde bulunacak. Savunma Bakanlığında ise bu ilk kez bu görevi alacak bir siyahi olan General Llyod Austin düşünülüyor. Dışişleri

Bakanlığı'nda ise dış politika konusunda üst düzey danışmanlardan birisi olan Blinken'i getirmesi ihtimali oldukça yüksek. Blinken daha önce Obama Hükümeti'nde Dış İşleri Bakan Yardımcısı ve Ulusal Güvenlik Danışmanı Yardımcısı görevlerinde bulunmuştu. Ulusal Güvenlik Danışmanı konumuna düşünülen isim ise yine Obama Hükümeti'nde bulunan ve aynı görevi yapmış isim olan Jake Sullivan'ın getirilmesi olası gözüküyor. Ülkenin İç Güvenlik Bakanlığı'na getirilmesi düşünülen isim olan Alejandro Mayorkias'da benzer bir şekilde Obama Hükümeti'nde bulunmuş ve o dönemde İç Güvenlik Bakan yardımcısı görevini yerine getirmişti. ABD Ulusal İstihbarat Direktörlüğü için konuşulan isim ise bir zamanlar CIA Başkan Yardımcılığı ve Ulusal Güvenlik

Danışman Yardımcılığı görevlerinde bulunmuş olan Avril Haines. Biden'in Hazine Bakanlığına atamayı düşündüğü isim olan Janet Yellen, eğer bu görevi alırsa ABD tarihinde Hazine Bakanı olan ilk kadın olacak. Obama Dönemi'nde Dış İşleri Bakanı olan John Kerry'nin ise Biden'in İklim Değişikliği Özel Temsilcisi olması olası gözüküyor.

İçinde bulunduğumuz dünyada vatandaşların yönetime direkt katılımının oldukça zor olmasından dolayı temsil kavramı oldukça önemli bir konumda durmaktadır. Bu kapsamda Biden'in yüksek temsil gücüne sahip bir hükümet kurma isteğinin son derece mantıklı olduğu söylenilebilir. Özellikle son yıllarda siyasette farklı grupların temsiline verilen önem de artmış, ABD gibi içerisinde son derece fazla kültürden insan bulunan bir devlet için de son derece kritik bir anlama ulaşmıştır. Ülke içerisindeki grupların birbirleri ile arasında sürekli bir rekabetin varlığından söz etmek mümkün olduğu için Biden'in yapmış olduğu seçimler bazı tarafları mutlu ederken, bazı taraflar tarafından tepkiyle karşılanabilir.

ABD'de 1993 Clinton Yönetimi, 2001 Bush Yönetimi, 2009 Obama Yönetimi, 2016 Trump Yönetimi gibi yönetimlere bakıldığında geride bırakılan 27-28 yıllık süreçte temsil kavramına verilen önemin günden günde arttığı gözlemlenebilir. Biden, şimdiye kadar açıkladığı isimler konusunda destekçileri tarafından takdir edilse de temsil konusunda daha da ileri gidilebileceği fikrini destekleyen insanlar da var.

Kadir Yıldırım

GÜNEY KAFKASYA JEOPOLİTİĞİNDEKİ ÇIKAR ÇATIŞMA ALANI: DAĞLIK KARABAĞ SORUNUNDA GÜNCEL DURUM VE AZERBAYCAN ZAFER TÖRENİ

Ermenistan ve Azerbaycan arasında çatışmaların cereyan etmesine neden olan Dağlık Karabağ ya da Yukarı Karabağ olarak adlandırılan devletlerarası uyuşmazlık, bölgesel ve uluslararası niteliğiyle etkisini günümüzde de göstermektedir. Tarihsel arka plana sahip Dağlık Karabağ meselesi üzerine Ermenilerin ve Azerbaycan Türklerinin öne sürdüğü egemenlik tezlerinin birbirleriyle çelişmesi jeopolitik ve jeostratejik bir öneme sahip Dağlık Karabağ bölgesinin paylaşım probleminin güncellenmesine yol açmaktadır.

27 Eylül 2020 tarihinde, Ermenistan ile Azerbaycan arasında fitili ateşlenen çatışmaların, 10 Kasım tarihinde Ermenistan, Azerbaycan ve Rusya arasında yapılan ateşkes ile sonlandırılması hedeflenmiştir. Anlaşma maddeleri hem uyuşmazlığın birincil tarafları olan Azerbaycan ve Ermenistan için hem de Rusya, Türkiye ve sorunu takip eden uluslararası sistemin diğer aktörleri için önemlidir. Anlaşmaya varılması ve Azerbaycan'ın bölgedeki başarılı askeri operasyonları, Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ'ı özgürleştirilmesi yolunda kazandığı bir zafer olarak yorumlanabilmektedir. Çünkü ateşkes sonucunda Ermenistan, Laçın ve Kelbecer bölgelerinden çekilmeyi kabul etmiştir ve Azerbaycan, Ermeni ilerleyişine rağmen Dağlık Karabağ'ı kontrolünde tutmayı başarabilmiştir. Fakat ateşkes sonucuna uluslararası perspektiften ve Rusya'nın Kafkasya politikası çerçevesinden bakıldığında, Laçın koridorunda ve Nahçıvan ile Azerbaycan arasında Ermenistan'ı da dâhil edilerek formüle edilen ulaşım hattında Rus askeri kuvvetlerinin konuşlandırılma çabası, Rusya'nın sınır ötesi çıkarlarına hizmet eden stratejik politikalar olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla Dağlık Karabağ anlaşmazlığında rol oynayan bir ak-

tör olarak Rusya, bölgedeki hâkimiyetini yeniden inşa edebilmiş ve uluslararası camiaya bölgedeki dominantlığını sergileyebilmiştir. Rusya ile birlikte anlaşma metninde resmi olarak yer almayan Türkiye arasında, bölgedeki ateşkesin ihlal edilmesini önlemek amaçlı Türk-Rus gözetim ve denetim mekanizması konusunda mutabakata varılmıştır. Türkiye, bu süreçte Azerbaycan'ı destekleyerek tarafını belli etmiş olmakla birlikte gerek sahada gerekse diplomasi masasında Azerbaycan'ın yanında olacağını ifade etmiştir. Böylelikle Azerbaycan ile Türkiye arasındaki ilişkiler sağlamlaşmıştır. Bununla birlikte, Türkiye çatışma bölgesinde sert güç uygulayarak bölgesel aktör niteliğinin altını çizmiştir.

Tüm bunlarla birlikte ateşkesin Azerbaycan'ın menfaatleri lehine sonuçlanması Azerbaycan'ın zaferi olarak analiz edilse de Dağlık Karabağ'ın statüsüne dair bir açıklamanın olmaması, devletlerarası uyuşmazlığın uluslararası hukuk normlarına göre net bir şekilde çözümlenemediğinin göstergesi niteliğindedir. Bu konuda AGİT Minsk Grubu, Rusya, ABD uyuşmazlık tarafı iki devlet arasında barışın tesis edilmesi

gerekliliği söylemlerinde bulun-salar da, Ermenilerin demografik çoğunluğa sahip oldukları Dağlık Karabağ'ın statüsü konusunda realiteye dökülen somut bir çözüm önerisinin yokluğu, sorunun havada asılı kalmasına neden olmaktadır.

Ermenistan'ın gerek askeri gerek de diplomatik anlamda yenilgisi olarak okunabilen çatışma sonrası durum, Ermenistan Başbakanı Paşinyan aleyhtarlığını beslemiştir. Ermenistan'daki muhalif grupların Paşinyan'ın istifası yönünde protestoları ve tepkileri artmıştır. Bu nedenle Erivan'ın silahlı çatışmalar ve işgaller sonucunda kazanım elde edememesi, Dağlık Karabağ sorununun Ermenistan'ın dâhili meselelerine yansımış ve halkın memnuniyetsizliğini körüklemiştir. Bu esnada, ateşkes sonrasında Paşinyan'ın Ermenistan ile Azerbaycan arası sınırın yeniden düzenlenmesi isteğinde bulunması, ateşkes sürecini baltalamak olarak yorumlanmaktadır.

Güncel durumda Azerbaycan, gövde gösterisi niteliğinde olan askeri zafer geçidi törenini Bakü'de düzenlemiştir. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da İlham Aliyev'in yanında olarak

törene katılım göstermesi ve Türk askerlerinin de törende yer alması iki ülke arasındaki iş birliğini pekiştirmiştir. İki devlet, tek millet sloganını tekrar edilerek Ankara-Bakü arasındaki bağlar sağlamlaştırılmıştır. Törende Bayraktar TB2 SİHA'larının gösterisi izlenmiştir ve Ermenistan'dan çatışma esnasında ele geçirilen ganimetler sergilenmiştir. Dağlık Karabağ'ın Azerbaycan'a ait olduğu vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, self determinasyon ilkesi kapsamında Dağlık Karabağ'da ve Azerbaycan'ın diğer bölgelerinde hâkimiyet kurmaya gayret eden Erivan ile Dağlık Karabağ'ın Azerbaycan toprağı olduğunu ileri süren Bakü arasında meydana gelen çatışma, bir yandan Azerbaycan'ın zaferi olarak ifade edilirken diğer yandan Rusya'nın Kafkasya'daki gücünü maksimize etmesi olarak belirtilmektedir. Bu durum, Rusya'nın Kafkasya'da hegemonik üstünlük kurmasına hizmet eden bir mücadele anlayışı ile ilişkilendirilmektedir. Azerbaycan ise Ermenistan karşısındaki zaferini, askeri geçit töreni ile kutlamıştır.

Tuğçe Taş

TÜRKİYE-YUNANİSTAN ARASINDA TUTUKLAMA KRİZİ

Ankara ve Atina ilişkilerinde Doğu Akdeniz'deki sondaj faaliyetleri sebebiyle devam eden gerginlik tüm hızıyla devam ediyor. Türkiye'nin Rodos Konsoloslusunda sözleşmeli sekreter olarak görev yapan Sebahattin Bayram, Rodos Adası'nda Türkiye adına casusluk yaptığı gerekçesi ile tutuklandı. Yunan polisinin yaptığı açıklamaya göre casusluk suçlaması ile tutuklanan bir diğer kişinin ise Rodos-Kızılhisar Adası arasında çalışan bir gemi hattında aşçı olduğu öğrenildi. Yunanistan Hükümet sözcüsü Stelios Petsas, katıldığı bir televizyon programında yaptığı açıklamada “yetkili mer-

ciler görevini yaptı” yaptı diyerek tutuklamaları doğruladı.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, konsolos çalışanlarının “casusluk” iddiası ile tutuklanmasını kınadı. Bakanlık, yaptığı açıklamada; “personelimizin tutuklanmasına giden süreçte Yunanistan tarafından, Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi hükümleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan özgürlük ve güvenlik hakkı ile özel ve aile hayatına saygı hakkı ihlal edilmiştir. Yunan medyası tarafından olaya ilişkin yapılan ve suçsuzluk karinesi ihlal edilerek

adı geçen personelimiz ve ailesi ile Yunanistan'daki temsilciliklerimizi ve çalışanlarını hedef haline getiren yayınlar da kaygıyla karşılanmaktadır. Türkiye ile ilişkilerde gerginliği arttırmak isteyen çevrelerce kurgulandığı düşünülen soruşturma hakkında Yunan makamları nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmuş olup, personelimizin haklarının korunması yönünde gerekli adımlar atılacaktır” sözlerine yer verdi.

Helin TOĞAY

ALMAN FIRKATEYİNİ, TÜRK BANDIRALI ARKAS FİRMASININ ROSELİNE A GEMİSİNİ DOĞU AKDENİZ'DE DURDURDU!

İrini Harekâtı dolayısıyla görevli olan Hamburg isimli Alman firkateyni, Türkiye'den Libya'ya gıda ve boya gibi maddeler taşıyan Türk bandıralı Arkas Firmasının Roseline A gemisini Doğu Akdeniz'de durdurarak, uluslararası hukuka aykırı bir şekilde saatlerce arama yaptı. Birleşmiş Milletler tarafından Libya'ya silah kısıtlaması amacıyla başlatılan ve Türkiye'nin başından beri karşı olduğu İrini Harekâtı, Yunan bir komutanın sevk ve idaresi altında gerçekleşmekteydi. Aramaya başlayan Almanlar, gemi mürettebatı tarafından defalarca uyarılmasına rağmen helikopter ile gemiye asker indirdi. Kısa süre sonra Türkiye'den aramaya karşı bir veto geldi. Arama yapılan Roseline A gemisinden kuru yük ve insani yardım malzeme-

sinden başka bir şey çıkmayınca gemi serbest bırakıldı. Alman Süddeutsche Zeitung gazetesine açıklama yapan Federal Savunma Bakanlığı Sözcüsü, "Gemiye çıkmadan önce Türkiye'ye sorduk. Dört saat içinde bir cevap gelmeyince, burada zımnî bir rıza olduğunu kabul edip operasyona başladık" dedi. Oysaki deniz hukuku düzenlemelerinde böyle bir şey yer almamaktadır. Deniz hukukuna göre, gemilerde aramaya yapabilmek için bayrak devletinin rızası gerekmektedirken yapılan bu arama için herhangi bir izin alınmadı. Alman Savunma Bakanı Kramp-Karrenbauer, "Alman askerleri doğru hareket etti" dese de uzmanlar bu savın kesinlikle doğru olmadığını belirtiyor.

Güvenlik kaynaklarına göre; bir

geminin bayrak devletinin rızası olmadan aranması, hukuka aykırı bir skandal niteliğindedir. Bunun yanı sıra, geminin arama yapılan süre boyunca Akdeniz'de ağır deniz şartlarında bekletilmesi ile "açık denizlerin serbestisi ilkesi" de ihlal edilmiştir. Geçtiğimiz günlerde ise Libya'ya ilaç taşıyan Türk gemisi, Hafter güçleri tarafından durduruldu. Talimatlara uymadığı ve yasaklı bölgeye giriş yaptığı gerekçe gösterilerek, Halife Hafter Güçleri tarafından durdurulan gemi hakkında yapılan açıklamada geminin alıkonulmadığı ve ceza kesildiği belirtildi. Doğu Akdeniz suları hala hareketli. Önümüzdeki günlerde Akdeniz'de neler yaşanacağı merak konusu.

Helin TOĞAY

KORONAVİRÜS AŞILARI VE SON DURUMLAR, TÜRKİYE’NİN DURUMU, BIONTECH – TÜRKİYE

2019 yılının son günlerinde, Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan koronavirüs, dünyayı küresel bir krizle baş başa bıraktı. Bu kriz ekonomileri, siyasi ilişkileri, bireyler özelinde insanların psikolojisini çok derinden etkiledi. Şimdilik ise somut olarak karşımıza çıkan konular büyük oranda ekonomik oldu. Devletler halk için ekonomik yardım paketleri hazırlarken, bir yandan da aşı çalışmaları hızla devam ediyordu. 24 Aralık 2020 tarihine geldiğimizde ise bilim insanları güvenli ve işlevsel bir aşı için resmen yarış içerisindediler. Bu tarihte güncel olarak, insanlar üzerinde yapılan klinik deneyleri yürütülen 64 aşı var. Bunların 18 tanesi son test aşamasına kadar geldi. 85'e yakın aşının ise pre-klinik deneyleri devam ediyor.

Bu tarihe kadar ise geliştirilen beş önemli aşı karşımıza çıkıyor. Biontech-Pfizer, Sputnik V, Moderna, AstraZeneca ve Sinovac.

Biontech-Pfizer ortaklığı ve Moderna tarafından geliştirilen aşılar daha çok ön plana çıkmaktadır. İngiltere, Amerika, İsrail, Suudi Arabistan gibi ülkelerde Pfizer-BionTech'in geliştirdiği aşılar uygulanmaya başlandı. BioNTech'in kurucularından olan Uğur Şahin yaptığı açıklamada, aşının AB ülkelerinde onaylanmasından sonra derece mutluluk duyduğunu belirtti. Bunun yanında ilk aşamada kısıtlı sayıda doz bulduklarını için bu aşının devletlere dağıtımında zorluklar yaşanabileceğini söyledi. Ek olarak "Türkiye için yeterli doz depoladık. Nispeten hızlı teslimat yapılabilir" açıklamalarında bulundu.

Aşılar arasındaki en büyük fark RNA tabanlı ve Viral vektör aşılar olmasından kaynaklanıyor. Moderna ve BioNTech aşıları RNA tabanlı olarak geliştirilen aşılar. RNA aşıları kısa zamanda daha fazla üretim yapılabilmesine olanak

sağlayacak bir teknolojiye sahip. Sputnik ve AstraZeneca, geleneksel aşılar gibi üretim aşamasında canlı bir hücreye ihtiyaç duyduğu için hammadde gereksinimi iki katına çıkıyor. Bu durum aşının geliştirilmesinden çok dağıtım süreci için büyük önem taşımakta.

Türkiye ise Çin aşısı olarak bilinen Sinovac aşısından 50 milyon doz alındığını belirtti. Bilim Kurulu üyesi Serhat Ünal yaptığı açıklamada "Çin aşısı yüzde 91.25 etkili" olduğunu belirtti. Bilim kurulu toplantısından sonra ise Sağlık Bakanı Fahrettin Koca yaptığı açıklamada; 2021 Şubat ayının sonuna kadar 50 milyon doz aşının ellerinde olacağını belirtti. Mart sonuna kadar ise Alman aşısında 4,5 milyon, opsiyonel olarak 30 milyon doz için sözleşme imzalanabileceğini bilgisini verdi.

Bilim insanları tarafından yapılan açıklamalarda ise; aşıların büyük bir umut vadettiği fakat hiçbir şeyin şu an için düzelmediğini belirtildi. Kış ayında tedbirler sıkı alınmazsa ve dikkat edilmezse bu dönemin ağır atlatılabileceğinden bahsedildi. Eğer bu kışı sıkı tedbirlerle geçirirsek dünyanın önümüzdeki yaza rahatlamış bir şekilde girebileceği belirtildi.

Muhsin Emre ÇALIŞKAN

İNGİLTERE VE TÜRKİYE ARASINDA DERİNLEŞEN TİCARİ İLİŞKİLER: SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye ile İngiltere arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA) 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir. Anlaşmanın önemi İngiltere'nin Avrupa Birliği (AB) ile imzaladığı ticaret anlaşmasından sonra ilk STA'nın Türkiye ile gerçekleştirilmiş olmasında ve İngiltere'nin gerçekleştireceği beşinci büyük ticaret anlaşması niteliği taşımaktadır. STA, Türkiye ile İngiltere

arasında ekonomik karşılıklı bağımlılığın gelişmesini sağladığı gibi diplomatik arenada da iki ülke arasındaki iş birliğini geliştirecektir.

Anlaşmanın gerek Türkiye gerek de İngiltere açısından kazanımları bulunmaktadır. İngiltere'nin Türkiye'nin ihracatındaki pay oranı yüksek olduğu için STA, Türkiye ile İngiltere arasında

oluşturulacak pazar alanı için ciddi bir etkiye sahip olacaktır. Bununla ilişkili olarak Türkiye'nin STA'yı imzalamasıyla 2,4 milyar dolara yakın bir zarardan muaf olacağı yetkililer tarafından kamuoyu ile paylaşılmıştır. STA'nın içeriği tarım ve sanayi sektörünü kapsayacak şekilde meydana getirilmiştir. Ancak ilerleyen süreçte hizmet ve yatırım alanının da anlaşmaya dâhil edilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. Türkiye ile İngiltere arasında imzalanan STA'nın hizmet ve yatırım alanını da kapsaya-

ir. Çünkü 1 Ocak 2021 tarihinde Gümrük Birliği'nden resmi olarak ayrılacak olan İngiltere, çeşitli bölgesel ve küresel güçlerle ticari anlaşmalara işlerlik kazandırarak, AB üyeliğini bırakma kararı neticesinde oluşacak olası kayıpları, ticari ve diplomatik ilişkiler ağı örerek telafi etmek istemektedir.

Sonuç olarak, uluslararası sistemde devletler arası ticaretin geliştirilmesi ile karşılıklı bağımlılık seviyesi artmaktadır. Bu durum uluslararası sistemin aktörleri arasındaki ilişkileri güçlendirmektedir. İngiltere ile Türkiye arasında imzalanan STA ile iki ülke arası derinleşen ticari ilişkiler, bölgesel ve küresel güç dengesinin de tesis edilmesini sağlayacaktır.

Tuğçer Taş

NATO DIŞİŞLERİ BAKANLARI TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİ

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 1-2 Aralık tarihlerinde Brüksel'de gerçekleşen NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı'na telekonferans yöntemi ile katıldı. Toplantı öncesinde bakanlıktan gelen yazılı açıklamada; "COVID-19 salgını nedeniyle video telekonferans yöntemiyle gerçekleştirilecek toplantıda İttifakın siyasi rolünün güçlendirilmesi amacıyla başlatılan NATO 2030 Değerlendirme Süreci ile Avrupa-Atlantik bölgesindeki durumun ele alınması; NATO'nun gündeminde bulunan diğer konuların yanı sıra Orta Doğu, Kuzey Afrika, Balkanlar ve geniş Karadeniz bölgesindeki son gelişmelerin istişare edilmesi öngörülmektedir" ifadeleri yer aldı. Toplantıya katılan Çavuşoğlu, "NATO'nun gündemindeki konulara ilaveten, Yukarı

Karabağ, Doğu Akdeniz, Libya ve gemimize yönelik gayrimeşru müdahale hakkındaki görüşlerimiz vurguladık" mesajını sosyal medyada hesabı üzerinden paylaştı. Toplantı sırasında Trump hükümeti adına son defa toplantıya katılan ve söylemlerinde Türkiye'yi hedef alan ABD Dışişleri Bakanı Pompeo'ya, Çavuşoğlu'ndan sert tepki geldi. Çavuşoğlu, Pompeo'nun sözlerine karşı ABD'nin Suriye'deki terörist oluşumları desteklediğini ifade etti. Pompeo'nun gündem dışı konuşmasının içerisinde, Türkiye'nin Akdeniz'deki gerginliği arttırdığı ve Rus yapımı S-400 hava savunma sistemini almasına yönelik ifadeler vardı. Çavuşoğlu, ABD'yi Avrupalı devletleri Türkiye'ye karşı kışkırtmak, bölgesel sorunlarda Yunanistan'ı desteklemek

ve Türkiye'ye Patriot hava savunma sistemini satmamak ile suçladı. Bunların yanı sıra gerçekleşen toplantıda Yunan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias, Kıbrıs Rum Yönetimi'nin ve ayrıca AB'nin tüm üyelerinin NATO'ya dahil edilmesinin Avrupa'yı güçlendireceğini savunarak, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerini şikâyet etti. Kıbrıs Rum Yönetimi'nin ittifaka dahil olmasının yolu bir nevi tıkalı desek yalan olmaz. NATO'ya yeni üye kabulünde veto hakkı bulunan Türkiye, AB üyesi olan Kıbrıs Rum Yönetimi'ni tanımamakta. Bundan dolayı da Atina'dan gelen bu teklifin gerçekleşmesi çok mümkün gözükmemektedir.

Helin TOĞAY

TÜRKİYE – UKRAYNA İLİŞKİLERİ

Tüm dünyada hali hazırda devam eden salgın sürecine rağmen savunma projeleri ivme kazanmaya devam ediyor. Özellikle Türkiye ve Ukrayna arasında önemli bir bağ olan savunma sanayisindeki ilişkiler de bu dönemde olumlu bir biçimde artmış durumda.

Aralık ayının başlarında Ukrayna Dışişleri Bakanı Kuleba yaptığı açıklamada: Ukrayna özellikle Bayraktar SİHA'larının alımıyla gerçekten ilgileniyor. Dahası, bu konuyla ilgili ortak projeleri de teknoloji paylaşımı yoluyla hayata geçirmek istiyor” sözlerine yer verdi. Ayrıca çalışma ziyareti kapsamında Ankara’da Ukrayna Derneğini de ziyaret eden Kuleba, ziyaret sonrasında basın men-

suplarının sorularına yanıt verdi. Özellikle Türkiye – Ukrayna arasındaki ilişkilere değinen Kuleba, iki ülke arasındaki siyasi, güvenlik, kültür ve serbest ticaret dinamiğinden son derece memnun olduğunu söyledi. Sözlerine “Her iki ülke arasında öncü alanlar var ve savunma sanayisi bu öncü alanlardan bir tanesi” şeklinde devam etti.

İki ülke arasında meydana gelen anlaşmalar ve ortak motor üretimi kapsamında devam eden gelişmelere ilişkin gelen soruya “Ukrayna özellikle Bayraktar SİHA'larının alımı konusunda gerçekten ilgileniyor. Dahası, bu konuyla ilgili ortak projeleri de teknoloji paylaşımı yoluyla hayata geçirmek istiyor. Ukrayna mo-

toru bize ve Türk dostlarımıza göre, Türk sanayisi için uygun bir seçenek. Özellikle bu konu üzerinde de çalışıyoruz ama vurgulamak isterim ki iki ülke için de ortak üretim projeleri en etkin projeler olacaktır. Bunu mümkün kılmak için de iki ülkenin savunma sanayisi sektörünün temsilcileri arasında diyalogu sürdürüyoruz. Böylece Ukrayna ve Türkiye’yi daha güçlü kılacağız. Ülkelerimiz ise Karadeniz bölgesini daha güvenli bir bölge haline getirecekler.” şeklinde yanıt verdi.

Kubela’ya gelen sorulardan bir tanesi de Türkiye’nin Uluslararası Kıbrıs Platformu’nda ki rolünün ne olmasını beklediğiydi. Platformun amacının Kırım’ın iş-

gal edilmesiyle alakalı olduğunu söyleyen Kubela, Türkiye ile Kırım arasındaki bağlardan yola çıkarak Türkiye'nin bu süreçteki rolünün "Liderlik" rolü olduğunu söyledi.

Türkiye ve Ukrayna Arasında Ortak Proje

İki ülke arasında 2019 yılında yapılan 69 milyon dolarlık bir anlaşma kapsamında Türkiye'den 6 Bayraktar TB2 ve

ve SİHA üretimine ve teknoloji paylaşımına değinerek, bu iki ülke arasında imzaların atıldığını duyurdu. Yapılan açıklamalarda bu anlaşmanın "Askeri alanda doğrudan ilk dış anlaşma" olması nedeniyle Ukrayna tarihinde bir ilk olmasına vurgu yapıldı. İki ülkenin birlikte üreteceği korvetler Ukrayna'nın Nikolayev şehrindeki Okean tersanesinde üretilecek.

artırma amacı taşıyor" sözlerine yer verdi. Ayrıca Taran bu anlaşmalar kapsamında Ukrayna Deniz Kuvvetleri'nin savaş kabiliyetlerini de güçlendirmeyi hedeflediklerini söyledi.

Hatırlayacağını üzere Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenskiy ve Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan takvimler 16 Ekim 2020'yi gösterirken bir araya gelip iki

Roketsan üretimi 200 MAM-L tipi rokete ek olarak 2 İHA kontrol merkezini ordusuna dahil eden Ukrayna ile savunma sanayiindeki ilişkiler ivme kazanmaya devam ediyor.

Aralık ayının ortalarında Ukrayna Savunma Bakanlığı Basın Ofisi yaptığı açıklamada Türkiye ve Ukrayna arasında ortak korvet

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir ve önderliğindeki heyetin Kiev'e gerçekleştirdikleri ziyaretler sonrasında Ukrayna Savunma Bakanı Andrey Taran yaptığı açıklamada "Türkiye ile yaptığımız bu iki anlaşma, Ukrayna tarihinde askeri alanda doğrudan yapılan ilk anlaşmalar. Bu anlaşmalar, Karadeniz ve Azak Denizi'nin güvenliğini

ülke arasındaki ilişkileri – özellikle savunma sanayii konusunda- görüşmüşlerdi. Sonrasında Ukrayna Parlamentosunda yaptığı konuşma da "Türkiye ile korvetler, motorlar, silahlı insansız hava araçları ve hava savunma sistemleri üreteceğiz." Diyerek iki ülke arasındaki ilişkilerin "benzeri görülmemiş" bir seviyede olduğunu söylemişti.

Akar ve Çavuşoğlu Ukrayna'da

Geçtiğimiz günlerde Türkiye-Ukrayna arasındaki ilişkileri konuşmak ve bölgede meydana gelen gelişmeleri değerlendirmek üzerine Ukrayna'ya giden Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu ve Milli Savunma Bakanımız Hulusi Akar, Ukrayna Başbakanı Denis Şmıgal ile görüştü. İki ülkenin görüşme konularının başında savunma sanayii vardı. Bakan Akar, Ekim ayından sonra tekrar Ukrayna'da bulunmaktan memnun olduğunu dile getirdi ve bu iki ülke arasında 2011'den beri kurulan stratejik ortaklıklara değindi.

Meydana gelen görüşme de iki ülke arasındaki iyi ilişkilerin devamına vurgu yapıldı. Ayrıca Akar, şu an devam etmekte olan ortaklıkların devam etmesinin iki ülkenin de menfaatine olacağını söyledi. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu da Twitter hesabından bir paylaşım yaparak, Ukrayna Başbakanı Şmıgal ile verimli bir görüşme yaptıklarını söyledi. Çavuşoğlu "İkili ticaretimiz 5 milyar dolara yaklaştı; hedefimiz 10 milyar dolar. STA bu hedefi kolaylaştıracak. Enerjiden savunma sanayine iş birliğimizi her alanda daha da geliştireceğiz" açıklamasında bulundu.

Akar ve Çavuşoğlu sonrasında Ukrayna Cumhurbaşkanı

Zelenskiy tarafından ağırlandı. Çavuşoğlu Twitter hesabından "Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'ye Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın selamlarını ilettik. Ukrayna'yla ilişkilerimiz mükemmel bir seviyede. 9. Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey Toplantısı'nı önümüzdeki sene ülkemizde gerçekleştireceğiz" paylaşımında bulundu.

Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenskiy, Türkiye'nin Ukrayna'nın toprak bütünlüğü ve egemenliği konusunda destekleri için teşekkür ettikten sonra gelecek sene gerçekleşecek olan 9.Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey'im hazırladıklarını söyledi. Ayrıca kendisi de Twitter hesabından iki bakanı ağırlamaktan memnun olduğu konusunda bir paylaşım yaptı. İki ülke arasındaki ilişkiler gün geçtikçe ivme kazanmaya devam ediyor.

Kadir Yıldırım

Yayın : Doç. Dr. Fahri ERENEL
Danışmanları : Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN
Editörler : Arş. Gör. Ahmet GEDİK,
Muhsin Emre ÇALIŞKAN, Kadir YILDIRIM,
Grafik Tasarım : Öğr. Gör. Nevin ERYILMAZ
Muhabirler : Mustafa Ardıç GÜLERYÜZ, Şehnaz TEKBAŞ,
Emir TÜRK, Helin TOĞAY, Tuğçe TAŞ
E Posta : guvsam@istinye.edu.tr
Instagram : isugvsam
Twitter : @isugvsam
Web : guvsam.istinye.edu.tr
Adres : GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü
Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9
: Zeytinburnu/İstanbul
Tel : 0850 283 60 00